

**ПРО ДЕКАНОНІЗАЦІЮ ФОРМАТУ ВИЗНАЧЕННЯ  
ЕЛЕКТРОЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ГІРНИЧОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Більше 90% від всієї споживчої енергетики гірничорудних підприємств з підземними способами видобутку залізної руди складає електрична енергія. Більше того, саме електроенергетична складова щорічно одіозно прогресує, як системоутворююча складова комплексу оцінювання собівартості видобутку ЗР – основного економічного показника функціонування діючих підприємств вищезазначеної галузі промисловості.

В практиці оцінювання енерго та електроенергоефективності підприємств існує ряд показників. Не вдаючись прискіпливо в їх аналіз, зазначимо, що для оцінки ефективності використання енергії у виробництві, а також визначення ефективності щодо підвищення цього показника, необхідні об'єктивні показники, які могли б по максимуму відобразити стан реального використання енергоресурсів в «сьогоденні» підприємства і водночас давали б змогу зіставити ці результати оцінювання з потенціальноможливими рівнями, в перспективі досяжності цього показника. Існуючі визначення показника електроенергоефективності диктують необхідність зменшення обсягів споживання ЕЕ при сталості об'ємів видобутку того чи іншого виду корисних копалин (КК).

Такі спрямування, як і ряд інших подібних, безапеляційно є процесом екстреної і постійної необхідності для втілення їх в практику роботи гірничовидобувних підприємств. Проте, і як доведено в дослідженнях [1], досягнення позитиву електроенергоефективності цими заходами поглинається необхідністю зростання рівнів споживання ЕЕ по факту збільшення глибин видобутку.

В останні роки до переліку традиційних заходів з підвищення електроенергоефективності промислових підприємств активно ввійшли нові нетривіальні рішення з зміни формату систем електропостачання (СЕП) підприємств з варіанту централізованого постачання ЕЕ (від генеруючих компаній) на змішаний - з додатковим включенням в існуючі структури СЕП автономних джерел живлення котрі будуть функціонувати на незалежних – власних енергетичних ресурсах підприємств. Це варіанти СЕП з розподіленою генерацією електроенергії. Але, в такому варіанті, загальний обсяг споживання ЕЕ підприємством знаходиться в «константі», а змінним є рівень сплати за її споживання, зменшуючись в обсязі згідно відповідних тарифів. Тобто, в такому випадку, існуюча - канонічна схема визначення рівня електроенергоефективності, як частка від ділення обсягу спожитої ЕЕ на тону видобутого виду КК, не є достатньо коректною.

Таких поглядів дотримуються і ряд інших дослідників цього питання [2]. В переліку пропонуємих форматів з сучасних поглядів на визначення показника ефективності функціонування електроенергетичних комплексів підприємств існує ряд пропозицій [2]. Між тим, авторське вбачання, як існуючих, так і пропонуємих нових, неканонічного спрямування форматів визначення аналізованого показника, все ж дає можливість, базуючись на економічних важелях, та враховуючи певну різноманітність пропонуємих схем зменшення енергетичного «тягаря» на базовий економічний показник гірничого підприємства в умовах існуючих гірничовидобувних виробництв - оцінювати їх електроенергоефективність як частку затрат в комплексі собівартості видобутку того чи іншого виду КК. Такий формат не є універсальним і завершеним для оцінювання електроенергоефективності, в будь яких умовах і для будь яких підприємств, а лише дієво доповнює існуючі і, перш за все, для варіантів СЕП з розподіленою генерацією ЕЕ.

*Список літератури*

1. Сінчук І.О. Методолігічні засоби оцінювання електроенергоефективності залізрудних підприємств: монографія / І.О.Сінчук.-Кременчук: ПП Щербатих О.В. 08-2019-284с.
2. Сінчук І.О., Гузов Е.С., Кольсун В.А. Енергозбереження на підприємствах гірничовидобувної промисловості. Проблеми, шляхи реалізації: монографія/ І.О. Сінчук, Е.С.Гузов, В.А. Кольсун під редакцією д.т.н., професора О.М.Сінчука – Кривий Ріг-Кременчук; Видавництво ПП Щербатих О.В., 2016. – 342 с. ISBN 978-617-639-106-7